

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Femte årg. N:o 11	Prenumerationspris. Helt år Emk 144:—. 1 månad „ 12:—. I Sverige: Helt år Kr. 9:—. 1 månad „ 0:75. I Finland: Helt år Fmk 18:—. 1 månad „ 1:50.	Utkommer alla onsdagar. Redaktion: N. Blees, Riddaregatan 3, Reval. J. Nyman (ansv.), Ekenäs, Finland.	Annonspris. 2 mk per mm. I Sverige: 10 öre per mm. I Finland: 30 penni per mm För annons, som införes 10 eller flere ggr, räknas 20 % rabatt.	1922

Vår ungdoms praktiska utbildning.

På tal om att skicka ungdomar till Finland eller Sverige, närmast till folkhögskolor, för att där väcka dem till insikt om vår efterblivenhet, uttalade min en ungdomsvän som sin övertygelse, att det vore orätt att hos våra ungdomar väcka behov efter något bättre, så länge de saknade förutsättningar för att själva skapa de bättre förhållanden, de trådde efter. Vi hade sedan sådana ungdomar, som vantrivas i våra efterblivna förhållanden men ej kunna åstadkomma något till det bättre. Förr eller senare blir omgivningen för outhärdlig och draga de sin kos. Och vår fosterbygd har gått dem förlustig för alltid.

Dessa ord innehålla alltför mycket av sanning. I ungdomlig entusiasm har många av oss tänkt få vår hembygd fram och upp bara genom att här och där få utplanterade ungdomar, som hemma hos stamfränder fått ögonen öppnade för vår ställning. Erfarenheten har emellertid givit ovan anförda sorgliga resultat. Hemkomna hava de unga med glödande nit velat göra så mycket, men haft för litet av praktiska kunskaper och insikter. Då de sedan möttes av så mycket misstroende, ja, rent av motstånd och åtlöje, då svalnade snart hänförelsen. Endast

ensamhetskänslan och en aldrig domnande åtrå efter något bättre stod kvar. Man var en främling i sin egen bygd och bland sina närmaste. Kan man länka sig något olyckligare! Och omgivningen, den småskrattar åt den misslyckade reformatorn, vill knappast erkänna den som sin egen en gång. Kan och vill den ensamme ej återgå till det gamla, svika sina ideal, ja, då »struntar» han en vacker dag i allt. Och vem vågar döma den ensamme?

Nej, här måste andra medel tillgripas. Det går inte så lätt att övervinna sekelgamla vanor och uppfattningar. Det behövs mycket mera än enbart ungdomlig hänförelse. Det tarvas män och kvinnor, som ute samlat sig ett tillräckligt stort förråd av *praktiska arbetsfärdigheter*. Kunde dessutom teoretisk skolning vinnas, vore det så mycket bättre. Vår huvudnäring är jordbruket med tillhörande boskapsskötsel. I denna näringsgren behöva vi många unga män med praktisk utbildning och många unga kvinnor, som förstå tillvarata jordbrukets alla produkter och förvandla dem till mycken och god mat samt skapa vackra och ljusa hem. Dessa insikter kunna dock ej läras ur bok, ej inhemtas vid några månaders kurs vid hushålls- eller jordbruksskolor. Mitt förslag vore därför detta: Vi försöka plantera ut begåvade och vakna ungdomar vid erkänt framstå-

ende jordbruk i Sverige och Finland. Genom våra många varma vänner därborta borde det ej bli omöjligt. För att de med bättre resultat kunde tillägna sig allt, vore det bäst, att de först bevistade kurs vid Birkas folkhögskola. Sedan ett par års praktisk utbildning. Då ha de kunnat få ögonen öppna för våra behov, fått kunskaper, så att de hemkomna kunna tillfredsställa de högre krav på livet, de borta blivit vana vid. Ett par av den sortens kulturbärare i varje by, och vår ekonomiska framtid är be tryggad. Och även vår nationella. Ty givetvis hava de i svenska mönsterhem insupit kärlek även till sitt svenska arv. Kunskaper, omsatta i fruktbringande arbete, icke vackra ord, det är, vad vi behöva och utan vilket vi ej må göra oss några framtidsförhoppningar. Mätte denna fråga vinna våra landsmäns intresse! Mätte denna beaktas även utom Svenska Estlands gränser!

Joel Nyman.

Döden är ingen död, då den höjer oss från mörker till ljus, från svaghet till styrka. Döden är ingen död, då den för oss närmare Kristus, som är livets källa. Döden är ingen död, då den förvandlar vår tro i åskådning och låter oss se Honom, på vilken vi hava trott. Döden är ingen död, ty Kristus har övervunnit döden.

Ch. Kingsley.

Reval.

Lördagen den 18 mars hade S. O. V. i Reval å Riddaregat. 3 ett allmänt sammanträde för härvarande medlemmar. Ordföranden H. Pöhl föredrog årsberättelsen och kassör N. Blees kassaberättelsen. Prosten N. Lindestam höll ett intressant, delvis med roligt skämt blandat, föredrag om Runö. — På förslag av N. Blees, som visade att kassans ställning icke var den bästa, undertecknade många en förbindelse att varje månad betala en s k. frivillig månadsavgift till S. O. V. för täckande av de kostnader det köpta pianot förorsakat oss. På detta sätt antecknades en summa på över 23,000 mark. Detta sätt att samla pengar borde även användas på andra orter, ty att varje månad offra en *liten* slant torde vara lättare än att på en gång ge ut en större summa. Vid årets slut blir det hela en vacker summa.

Nuckö-Birkas.

Lördagen den 1 april anordnade S. O. V:s Nuckö lokalavdelning allmänt möte på Birkas folkhögskola. I lokalavd. styrelse invaldes rektor Kaleb Andersson, konsulent Erik Green, fröken Dicken Axell och herr Bergman från Klottorp. Rektor Andersson utsågs till oroförande. Prosten N. Linderstam från Reval höll föredrag om den heliga Birgitta, vilket åhördes med stort intresse.

Samma dag hölls därstädes ett större styrelsemöte med representanter från Reval, Ormsö och Nuckö, på vilket styrelsemöte beslöts för skolans jordbruk köpa herr W. Gottkampfs levande och döda inventarier. En del av summan skulle inbetalas den 1 maj och resten under loppet av två år. Därmed har då den rätt så svåra frågan angående ordnandet av jordbruket, som saknade egna levande inventarier, blivit löst.

Vårt nödläge.

Då man läser om den oerhörda nöden i Ryssland, där millioner av människor hotas av hungerns kvalfulla död och tusenden även dagligen dö hungerdöden, kunde det tyckas vara orätt och opassande att tala om något nödläge här, där ändå knappast ingen behöver hungra. Nöd, skriande nöd finns det t. o. m. i Sverge, som ändå varit förskonat från krigets direkta härjningar, och då borde vi Estlandssvenskar vara nog så tysta med våra behov. Men, sålänge människans krav begränsas icke bara till bröd allenast, kunna de övriga behoven bli rätt så kännbara. Orsakerna till att folk och nationer gått och gå under torde vara att söka ej så mycket i bristen på dagligt bröd, härjande krig och farso-ter utan fastmer i avsaknaden av andliga värden, som äro förutsättningarna för att ett folk skall kunna existera och växa sig kraftigt och starkt. Det är frånvaron av dessa värden, som fyller ett svenskt hjärta med oro för Svenska Estlands framtid.

En fara är alltid större, så länge man ej anar och tror på eller fruktar densamma. Ifrån Noaks dagar, i Israels och andra folks historia, gives otaliga exempel på varnande röster, vilka dock ingen velat tro utan fastmer blivit förlöjligade, utskrattade, t. o. m. förföljda. Och så kom katastrofen. Men då var det ofta för sent.

Även våra svenskar hava mycket svårt att inse vår allvarliga ställning. De flesta tro allt vara bra som det är. Väckelseropen bryr sig ingen om. De tas som onödiga svartmålningar. Men faran växer och växer — rycker en allt närmare in på livet. Skall vi vakna, då det redan är för sent?!

Ja, vårt folk inser ej behovet av enig samling för vörnandet av vårt tusenåriga fädernes- — vårt svenska språk.

Och det man ej tror och förstår, det vill man ej heller offra för. Eller förstår man det så pass dunkelt, att man tror sig kunna slippa detta ansvar och uppoffringar genom att ursäkta sig med fattigdom eller med att lita på hjälp utifrån. Några svaga ansatser till mera medveten tillvaro kunna förmärkas här och där, men lämnade åt sig själva, slockna även dessa livsgnistor. Män och kvinnor utifrån hava velat hjälpa oss, men våra förhållanden äro så oändligt olika mot vad de ha därhemma i fråga om bekvämligheter och möjligheter, att vi inte vågar kalla hit folk, även om det i själva verket vore mycket bättre beställt här än nu är fallet.

Men vi kunde själva göra mycket, bara vi förstodo, vad vår frid tillhörde. Vi har råd att slösa bort ofantliga summor på njutningar av sämsta sort, råd att bygga stora båtar och rätt så dyrbara hus och råd till andra företag av glädjande art, vilka bevisa, att det ej är brist på medel utan endast brist på förståelse för vårt eget och efterkommandes bästa.

Landsmän, särskilt Ni, som varit i tillfälle se, hur stamfränderna i Sverge och Finland har det, skulle Ni ej vilja tänka efter, varpå det kunde bero, att de kommit så långt. Skulle ej ett och annat, vi sett hos dem, kunna tas i användning också här? Allmänt erkännes vår efterblivenhet på folkbildningens område, kunde vi inte göra mera för dettas höjande än vad vi gjort? Ska' vi inte, var på sin ort, försöka tänka ut någon utväg att komma mera fram och upp både ekonomiskt och kulturellt? Skulle alla våra bästa krafter inriktas på lösandet av denna plåga, skulle frukterna börja visa sig rätt snart.

Joel N y m a n.

Att en ljusstråle må lysa ut ur vår själ för varje dag, det är allt vad vi böra önska,
Maeterlinck.

Påsk.

Påskan, kristenhetens stora högtid är inne.

För människornas synders skull sände Fadern till världen sin ende son för att lida korsfästelsens tunga död. Av sin underbara, stora kärlek till människorna tog Sonen skulden på sina axlar, led en död så pinsam och kvalfull som endast de största missgärningsmän varit förtjänta av. Han ville frälsta människorna ur syndens bojor, men detta kunde ske endast genom att han själv blev försoningsoffret.

icke blevo dock människorna genom Sonens död fria från synd. Syndabördan tynger dem allt fortfarande. Men genom döden på korset gav Sonen alla dem, som uppriktigt ångra sina synder, möjligheten att bli frälsta och ingå i den eviga glädjen, då deras timliga liv är ändat. Frälsningen åt människorna gives icke obetingat, något måste de också själva offra, men deras offer är lätt i jämförelse med det lidande deras Frälsare gav; deras offer är: uppriktig syndaånger.

Det offer Frälsaren gav måste för varje uppriktig kristen te sig oändligt mycket tyngre, än det offer människan själv har att giva för att erhålla syndaförlåtelsen. Människorna fasa alltid för det kroppsliga lidandet. För att få frälsning äro de icke beroende av ett kroppsligt lidande. De måste blott känna syndamedvetandet, ångra synderna och fast tro på frälsning.

Genom Kristi lidande och död är påskan en sorgens minnehögtid. Men genom de frälsningsmöjligheter människorna fått såsom en gåva av Honom, som led korsets död, har denna högtid blivit också en glädjens högtid. För människornas synders skull gick Han i döden, och vi måste sörja över att för våra skulder ett sådant lidande pålades Honom.

Men på tredje dagen stod Han åter upp från de döda, och vi glädjas över uppståndelsen, över möjligheterna för oss att få frälsning genom tron på Honom, som gav sitt liv för oss.

Tro, hopp, förlåtelse, är icke detta glädjeorsak nog för mänskligheten i påsktid.

Ormsö.

Efter många svårigheter har Ormsö kooperativa handelsförening äntligen kunnat börja sin verksamhet. Närmare 200 medlemmar äro redan antecknade. Priset för en aktie är 500 Emk samt 30 Emk inträdesavgift.

Styrelsen består av Anders Wikström, ordförande, läraren Anders Westerblom, sekreterare och klockaren Johan Lindström kassör. Till handelsföreståndare utsågs Johan Lindkvist från Hullo.

Affären är inrymd i förra handlanden Alkvist's hus mitt emot kommunalhuset, i samma lokal, där Hullo svenska skola i tre år haft sina I—II klasser inrymda. Efter påsk flytta klasserna till ledig lokal i estniska skolan.

Handelsföreningen kan glädja sig åt den mest centrala plats å ön och vågar hoppas kunna upptaga konkurrensen med två privata affärer, som denna vinter tillkommit här.

Joel N—n.

Ingen förbudslag i Rådssryssland.

Medels kungörelse i den officiella tidningen *Istvestija* för den 11 mars meddelar Folkhushållningskommisariatet att „Utminuteringsstället n:r 1 för spirituosa öppnats i Stoleschnikov. Den 15 mars meddelar „f. d. firman Christoforov“ (en av det gamla Rysslands mest ansedda vinhandlare) att den öppnat vinförsäljningar i alla Rysslands och Sibiriens städer. Alltså har nu Ryssland officiellt avfallit från totalförbudet.

Smånotiser.!!

Estnisk litteratur. Från trycket har utkommit första numret av den estniska tidskriften »Romaan», som utgives 2 gång. i månaden och redigeras av Litteratursällskapet »Areng» Stora Balesnagat. 2, Reval.

Insända brev.

Ett förslag.

Ärade Redaktion!

Till följd av frihetsfesten den 24 febr. har det i pressen och på rådhuset varit mycket tal om »Petersmonumentet» i Reval. Det tycks, att de flesta äro ense om att monumentet måste bort så fort som man finner något att sätta i dess ställe. —

Här tror jag, att vi svenskar kunna hjälpa till med råd och gärning! Vem skulle med full historisk rätt intaga denna stolta plats? Blott vår hjältekonung Gustav II Adolf! Hans minne är ju dyrbart för det estniska folket, hans personlighet — älskad och erkänd av alla.

Således må vår representant i Riksdagen ventilerera frågan, och om estniska regeringen och estniska folket ej äro emot, — skola vi svenskar vända oss till Konungen och svenska folket med ansökan — att skänka Estland en Gustav Adolfstaty! I Sverge finns det nog en passande modell, efter vilken statyn kan bli gjuten på kort tid. Piedestal behövs inte. Peterspiedestalen kan stanna. —

Den 24 febr. 1923 kunde då Gustav Adolfs kära gestalt blicka stolt och hjärtligt ner på det estniska brödrafolket, och Peter hava intagit sin väl förtjänta plats — på museet!

Högaktningsfullt
Th. H.

Reval, 5. III. 1922.

Egnahemsjordbruken i Danmark.

Statsanslag om 36 mill. kr. under 3 år föreslås.

Köpenhamn, 4 april. (F. N.) Vid folketingets sammanträde i dag framlade lantbruksministeriet ett lagförslag att under de tre kommande finansåren ställa 12 millioner kronor årligen till förfogande för upprättande av egnahemsjordbruk. — T. T.

De ekonomiska relationerna mellan Finland och Estland.

Till Finlands riksdag överlämnades den 7 april Finlands regerings propositioner rörande godkännandet av handels- och sjöfartsfördraget samt kabelavtalen mellan Finland och Estland.

Handelsavtalet omfattar 21 artiklar, avtalet om äganderätten till kablarna mellan Finland och Estland 3, och avtalet om underhållet och nyttjandet av kablarna 22 artiklar.

Artikel 1 i handelsavtalet är av följande lydelse:

De båda fördragslutande parternas medborgare skola, såframt icke genom detta fördrag undantag göras, inom den andra partens område, i avseende å handel och andra näringar, åtnjuta samma rättigheter och förmåner av alla slag, vilka tillkomma eller framdeles tillerkännes mest gynnad nations medborgare.

Den ena partens medborgare skola inom den andra partens område, såvitt och i den omfattning den senares medborgare beviljas samma rättigheter inom den förstnämndes område vara berättigade, på samma sätt som vilken som helst tredje stats medborgare, förvärva, besitta och förvalta ävensom förfoga över såväl lös som fast egendom.

Såframt icke genom detta fördrag undantag göras, skola den ena fördragslutande partens medborgare inom den andra partens område varken för sin persons eller för sin affärs- eller yrkesutövning ej heller med avseende å sin fasta egendom, sin inkomst eller sin förmögenhet vara underkastade högre allmänna eller lokala avgifter eller pålagor än den egna statens medborgare.

Enligt artikel V i samma avtal skola strömming, levande djur, trävaror, frön, gatstenar, stenar för byggnadsändamål, kopparmalm och pappersmassa vid införsel till Estland vara fria från tull- och importavgifter.

Från Estland till Finland importerade levande djur, frö, potatis, äpplen, trävirke, träarbeten, färgträ och glaubersalt skola vara befriade från tull.

För följande finländska produkter, som införs till Estland gälla billigare tullsats: makaroner, cigarrer, kondenserad

mjörk, ost, smör, margarin, färsk fisk, gelatin- och glycerinblandningar, ljus, hudar, lädertillverkningar, stenar, fajanstillverkningar, glasvaror, tvål, gjutjärnvaror, tråd och trådtillverkningar, finsmide, maskiner, åkdon, papper och papperstillverkningar.

Följande estländska produkter skola vid införsel till Finland åtnjuta en procentuell nedsättning å de för tiden gällande autonoma tullsatserna: fläsk, potatismjöl, repslagerarbeten, vävnader, trävirke och träarbeten, lantbruksmaskiner, elektromotorer, maskiner av olika slag, tegel och cement.

Också för vassbuk, ål och annan konserverad fisk, tvål och luktvatten tillämpas en procentuell tullnedsättning. Nedsättningen får dock icke understiga 10 procent av de autonoma tullsatserna.

Garn och vävnader av olika slag, från Estland åtnjuta vid införsel till Finland en nedsättning av 50 procent å det belopp, med vilket de genom lagen av den 28 febr. 1921 fastställda tullarna för tiden förhöjts.

Rysslands handel på Finland och Estland.

Ökad import från Finland under mars.

Under loppet av mars har skriver Krasn. Gazeta — från Finland importerats vida mera till Ryssland än under februari. Så ha inom de tre senaste veckorna av mars införts till Ryssland cirka 100,000 kub.famnär finländsk ved, 6,000 pud papper, 15,000 pud mjöl och cirka 20,000 pud utsädehavre och -korn, vilka senare äro avsedda för Öst-Karelen.

Från Estland har under mars införts till Sovdepien 280,000 pud utsädehavre och -korn, varjämte från Ryssland till Estland exporterats betydande mängder fanér, hampa, lin, hästhudar o. s. v.

Frågan om förbudsomröstning i Sverge.

Ett par hundra kvinnor demonstrera utanför riksdagshuset.

Stockholm, 5 april. Andra kammarn har i dag debatterat

i frågan om folkomröstning rörande förbudet. Förbudsivrarna opponera energiskt mot utskottsförslaget om att kvinnornas röster skola räknas skilt från männens i och för uppnående av en klarare information om folkmeningen. Vid sammanträdet början tågade ett par hundra kvinnor från landsorten in på riksdagshusplanen för att demonstrera. Polisen skingrade dem milt och stilla, vilket emellertid framkallade starkt ogillande uttalanden från förbudsivrarna i riksdagen. — Hbl.

Lördagen den 22 april kl. 1/2 8 e. m.

anordnar

S. O. V. i Reval

å Jägareklubbens lokal Långgatan 42

en svensk fest

med körsång, teater, folkdans, humoristiskt föredrag m. m.

— Buffet. —

Biljetter säljas på gamla skolan Riddaregatan 3 måndagar och torsdagar kl. 6—8 e. m.

Önskas köpa.

Galeas

om 90 reg. ton. Uppgifter om ålder samt i vilket sjödueligt skick fartyget är torde skriftligen lämnas till

Herr F. F. Lindström,
Helsingfors,

(T. A. 2679)

Munkholmsg. 14.

Ekenäs Tryckeri Aktiebolag, 1922.